

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ,
ПСИХОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ
Кафедра менеджменту та економічної безпеки**

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА

кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
4 курсу заочної форми навчання
Крістіни ДЕХТЯР

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
Володимир ГОБЕЛА

Рецензент:
Кандидат економічних наук, доцент
Володимир ДУДЮК

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«___» _____ 20__ р., протокол № _____

Завідувач кафедри менеджменту

та економічної безпеки

_____ Марта КОПИТКО

Львів
2025

АНОТАЦІЯ

ДЕХТЯР К. С. Еколого-економічний менеджмент підприємства. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 073 «Менеджмент», Львів. 2025.

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні засади формування системи еколого-економічного менеджменту підприємства. У другому розділі здійснено загальну характеристику підприємства та його еколого-економічної безпеки. На основі результатів аналізу запропоновано основні заходи щодо реалізації еколого-економічного менеджменту на Сокальському ДЛГП «Галсілля».

Ключові слова: екологічна безпека, економічна безпека, менеджмент, ризики, загрози.

ANNOTATION

DEKHTIAR K. S. Environmental and economic management of the enterprise. – The manuscript.

Study on obtaining the educational bachelor degree in speciality 073 «Management». Lviv, 2025.

The first section of the qualification work explores the theoretical foundations of the formation of the enterprise's environmental and economic management system. The second section briefly describes the enterprise and its economic and ecological safety. Based on the results of the analysis, the main measures for the implementation of environmental and economic management at the Sokalsky DLGP "Galsillis" are proposed.

Keywords: environmental security, economic security, management, risks, threats.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Еколого-орієнтований менеджмент як об’єкт теоретичного аналізу	6
1.2. Особливості еколого-економічного менеджменту підприємства.....	11
1.3. Еколого-економічна безпека підприємства як передумова ефективного розвитку	17
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СОКАЛЬСЬКЕ ДЛГП «ГАЛСІЛЬЛІС» ТА ЙОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	26
2.1. Загальна характеристика Сокальське ДЛГП «Галсільліс».....	26
2.2. Аналіз господарської діяльності Сокальське ДЛГП «Галсільліс»	31
2.3. Характеристика еколого-економічної діяльності Сокальське ДЛГП «Галсільліс»	37
2.4. Пропозиції щодо удосконалення системи еколого-економічного менеджменту Сокальського ДЛГП «Галсільліс»	43
Висновки до другого розділу.....	46
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

ВСТУП

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Сучасна реальність ставить перед суспільством завдання переходу до стійкого розвитку, що дозволяє задовольняти потреби сучасних поколінь, не шкідливо впливаючи на ресурсний потенціал. Оновлене розуміння економічного розвитку вимагає інноваційних підходів, які відповідають актуальним тенденціям, з використанням механізмів регулювання еколого-економічних систем. Це особливо стосується лісового сектора України, який, по-перше, тісно пов'язаний з використанням природних ресурсів, а по-друге, має забезпечити продуктивний розвиток як сьогодні, так і в майбутньому, враховуючи різноманітні екологічно-економічні ризики, існуючі та нові. Одночасно з цим, зростаюче споживання призводить до дисбалансу між екологічними та економічними системами, що стимулює перегляд поточних проблем і формування нових ризиків, а також змінює роль лісової галузі у формуванні стійкого розвитку. Необхідність здійснення науково обґрунтованої трансформації цього сектора пов'язується з новими або значно удосконаленими методами ведення господарської діяльності та управління, в яких першочергова роль відведена еколого-економічній безпеці.

Аналіз останніх досліджень за тематикою проблеми. Низка науковців проводили дослідження особливостей формування еколого-економічного менеджменту підприємства та його стійкого розвитку присвячені наукові праці цілої когорти науковців, зокрема: Антоненко І. Я., Артюшок В. С., Барибіна Я. О., Буринська, О. І., Вергун А. М., Волощук Л. О., Герасимова О. Л., Гобела В. В., Демиденко Л. М., Довбуш В. І., Дудюк В. С., Замула І. В., Карпук А., Касич А. О., Коленда Н. В., Костіна О. М., Лазоренко Т., Малик І. П., Мельник Л. Г., Припотень В. Ю., Скопенко Н. С., Степаненко Т. О., Хаустова В. Є., Чайківський І. А., Шашина М. В., Ярова І. Є. та інші.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у формуванні теоретико-прикладних засад еколого-економічного менеджменту підприємства.

Завдання дослідження. Реалізація мети дослідження потребувала встановлення низки завдань дослідження, а саме:

- проаналізувати теоретичні засади організації еколого-економічного менеджменту підприємства;
- здійснити загальну характеристику Сокальське ДЛГП «Галсільліс»;
- розробити пропозиції щодо удосконалення еколого-економічного менеджменту Сокальського ДЛГП «Галсільліс».

Об’єктом дослідження є процес еколого-економічного менеджменту.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади еколого-економічного менеджменту в системі господарської діяльності Сколівського ДЛГП «Галсільліс».

Перелік методів дослідження. У кваліфікаційній роботі застосовувались такі загальнонаукові методи дослідження: методи теоретичного та критичного аналізу, кореляційного аналізу, синтезу, статистичні методи, графічний метод, методи індукції та дедукції, графічний метод, метод теоретичного узагальнення тощо.

Інформація про практичне значення роботи, апробацію результатів дослідження (їх впровадження на підприємстві чи організації, участь у науково-практичних конференціях, публікації). Кваліфікаційна робота становить певну практичну цінність, адже запропоновані шляхи розвитку еколого-економічного менеджменту сприятимуть до зростання індексу еколого-економічної безпеки Сокальського ДЛГП «Галсільліс».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із анотації українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань на 5 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 56 сторінок, із них основний текст – 46 сторінок, які містять 11 рисунків та 10 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Еколого-орієнтований менеджмент як об'єкт теоретичного аналізу

У сучасних умовах ведення господарської діяльності організаціям і приватним підприємствам слід звертати увагу не лише на ключові економічні показники, такі як рівень доходів, становище на ринку, обсяги реалізації та інші, але й працювати над їх довгостроковим збереженням. Справа в тому, що орієнтація тільки на економічні цілі може поставити під загрозу екологічну відповідальність підприємства, а ігнорування екологічних аспектів здатне спричинити майбутні втрати та зниження економічних досягнень. У зв'язку з цим все більшого визнання набуває концепція сталого розвитку та «зеленої» економіки, які орієнтовані на задоволення потреб сучасних споживачів таким чином, щоб не завдавати шкоди можливостям майбутніх поколінь та зберегти навколишнє природне середовище [34].

З огляду на зазначене важливим стає завдання перетворення основних теоретичних аспектів стійкого розвитку в ефективний набір інструментів для управління економічною діяльністю на різних рівнях, включаючи рівень окремих підприємств. Щоб реалізувати ці принципи, необхідно глибоко розуміти їхню сутність, тому важливим є аналіз та вивчення ключових термінів. Термін «стійкий розвиток» зазнає критики з боку деяких науковців, які вважають, що він суперечить засадам формальної логіки: розвиток передбачає еволюцію, тоді як слово «стійкий» натякає на незмінність параметрів. З цієї точки зору заслуговує на увагу інша інтерпретація терміну – «довготривалий розвиток», який, до того ж, краще відображає концепцію гармонії інтересів теперішнього та майбутніх поколінь [2; 6].

На ранніх етапах була створена стратегія стійкого розвитку, яка з макроекономічної перспективи активно застосовується для аналізу процесів розвитку організацій, акцентуючи увагу на їх стійкості. Це включає економічні,

екологічні та соціальні аспекти на рівнях мікро та макро. У контексті активних академічних обговорень, хоча й невелика, відмінність між термінами «сталий» і «стійкий» розвиток насправді існує. По-перше, вчені зазвичай використовують термін «сталий розвиток» для опису процесів на мезо- і макрорівнях, в той час як інші фахівці застосовують термін «стійкий розвиток» для підприємств. У цьому зв'язку, цілеспрямованим є розгляд поняття «стійкий розвиток» в широкому та вузькому контекстах. У широкому сенсі ця концепція включає в себе збалансований розвиток на глобальному та макрорівнях. Водночас, у вузькому розумінні, під стійким розвитком підприємства мається на увазі прогрес, спрямований на підвищення його конкурентоспроможності та ефективності з метою забезпечення довготривалої стабільності. Основою розуміння стійкого розвитку є внутрішній зв'язок між «стабільністю» і «прогресом». Щодо «прогресу», то відповідно до усталених підходів, він визначається як якісна перетворення об'єктів у цілеспрямований і незворотний спосіб, що зрештою сприяє їх подальшому поступу [1].

Розвиток системи тісно пов'язаний зі змінами її характеристик, які формують її теперішній стан. Головними рисами цього процесу є незворотність, цілеспрямованість і системність. Відтак, розвиток можна описати як незворотні, усвідомлені та систематичні зміни, що ґрунтуються на можливостях системи до самовдосконалення. Ця властивість сприяє підвищенню впорядкованості системи, що, в свою чергу, забезпечує її стабільність. У більш загальному контексті, стійкий розвиток виконує роль механізму для вирішення конфліктів між системами «суспільство-довкілля» та «суспільство-індивід» [13].

Загально прийняті визначення поняття стійкого розвитку, які також відображають його цілі, включають захист інтересів майбутніх поколінь, оптимізацію споживання, підвищення якості життя, створення балансу між технічним прогресом і економічним розвитком, а також охорону навколишнього середовища. Основна відмінність у їх розробці та реалізації полягає в способах забезпечення цих процесів [16].

Для досягнення стабільності важливо усвідомлювати різницю між поняттями «зростання» та «розвиток». Кількісне зростання є головною метою економічної підсистеми, тоді як розвиток, спрямований на якісну трансформацію системи, є ключовим завданням, оскільки економічне зростання не може відбутися без переходу від екстенсивного до інтенсивного підходу. Що стосується терміна «розвиток підприємства», то в цьому випадку можна виділити кілька підходів до його трактування (рис. 1.1).

Прогресивний

- мета діяльності у намаганні постійного покращення кількісних показників діяльності

Адаптивний

- підприємство має адаптуватися до середовища функціонування, застосовуючи політику гнучкості

Трансформаційний

- підприємство має насамперед прагнути до покращення якісних показників діяльності шляхом накопичення і використання власного потенціалу

Підхід з позиції стійкого розвитку

- підприємство повинно орієнтуватися на гармонійний розвиток у довгостроковій перспективі

Рис. 1.1. Підходи до трактування терміну «розвиток підприємства»

Джерело: розроблено на основі [24].

Отже, розвиток підприємства може відбуватися завдяки інтенсивним кількісним змінам (прогресивний тип), комбінованим якісно-кількісним

перетворенням (адаптаційний тип), з урахуванням стратегічних напрямків (трансформаційний тип), або мати вигляд стійкого розвитку.

Варто підкреслити, що виключно ринкові механізми не змогли забезпечити умови для стійкого використання природних ресурсів, особливо в ситуації обмеженого ресурсного потенціалу (рис. 1.2).

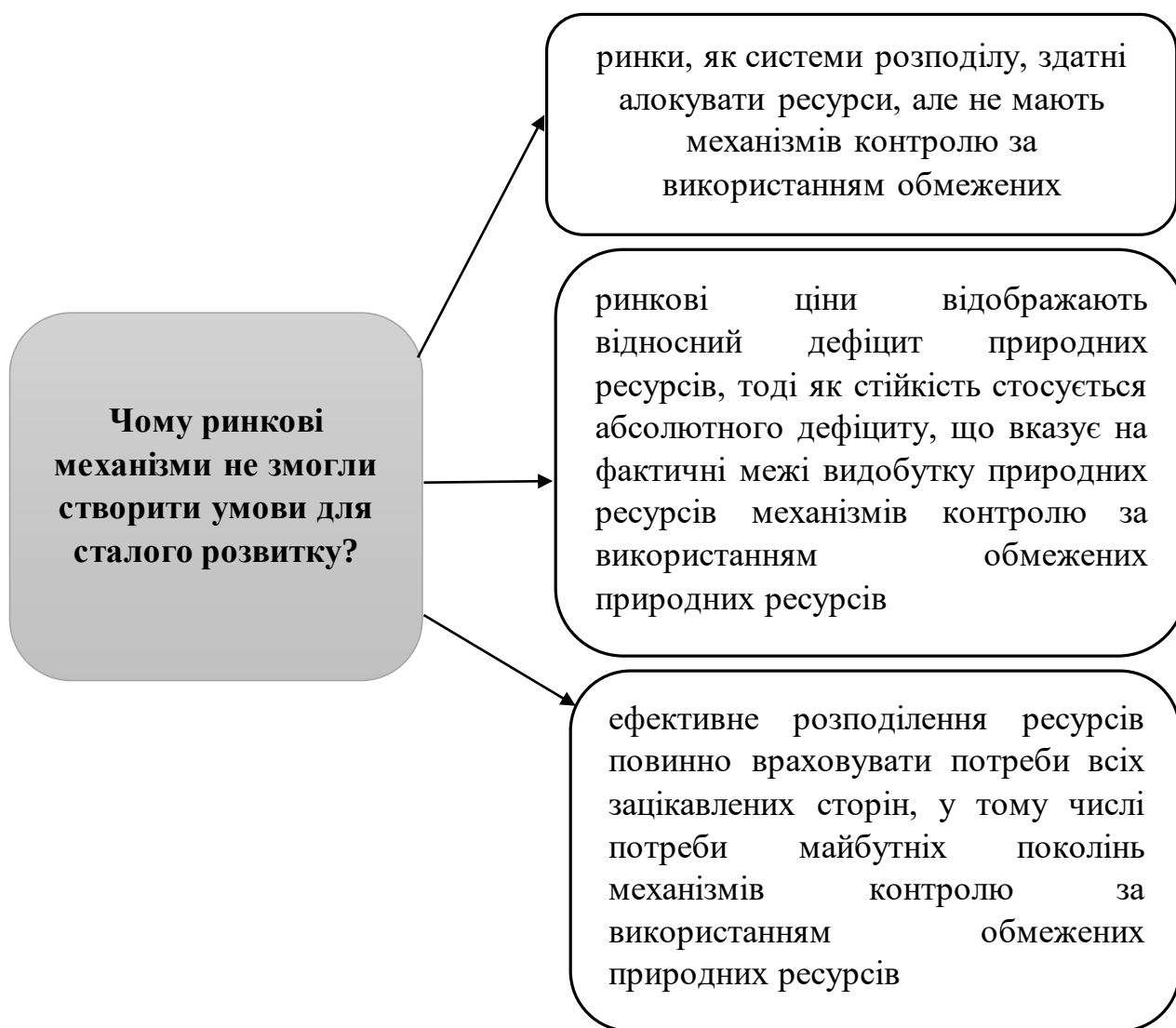

Рис. 1.2. Причини невдач ідей сталого розвитку

Джерело: розроблено на основі [36].

Потреба в синхронізації і оптимізації процесів стійкого розвитку зумовлює необхідність виконання аналізу та переосмислення термінологічного інструментарію для виявлення ключових особливостей. З передумовою визначення шляхів досягнення стійкого розвитку для підприємства, критично

важливо дослідити нюанси поняття «стійкий розвиток» через контент-аналіз (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Контент-аналіз поняття «стійкий розвиток»

Джерело	Узагальнені риси стійкого розвитку				
	Інтереси майбутніх поколінь	Раціоналізація споживання	Якість життя	Співвідношення технічного і економічного розвитку	Збереження довкілля
1	2	3	4	5	6
Всесвітня стратегія охорони природи [31]	+		+		+
Теорія екологізації [30]	+		+	+	+
Турбота про Землю. Стратегія стійкого життя [23]			+		+
[3]		+		+	+
[4]				+	+
[7]	+		+	+	
[10]					+
[11]	+		+	+	
[12]	+		+	+	+
[13]		+		+	+
[19]		+			
[21]		+		+	
[25]	+				+
[27]		+	+	+	+
[32]	+			+	+
[33]		+	+		+

За допомогою аналізу були визначені основні категорії, які можна умовно класифікувати таким чином: врахування потреб майбутніх поколінь, оптимізація ресурсного використання, поліпшення якості життя, взаємозв'язок між технологічним прогресом і економічним зростанням, а також охорона навколишнього середовища. У цих формулюваннях термін «стійкий розвиток» не підкреслює важливий аспект «рівноваги» [40]. Цей термін описує тривале пристосування до змін у кількісних і якісних показниках з метою створення умов для процвітання та досягнення оптимального балансу. Отже, «стійкий розвиток» варто розглядати як процес тривалого гармонійного і контрольованого прогресу, що фокусується на виконанні вимог з урахуванням обмеженості ресурсів та стратегічного спрямування на досягнення рівноваги між екологічними, соціальними та економічними інтересами [39].

Методологічні виклики в розумінні концепції стійкого розвитку виникають внаслідок необхідності управлінської роботи з цілісністю системи «людина-довкілля-соціум», яка спирається на баланс між трьома основними компонентами: людиною, біосферою та економікою. Для досягнення стабільності в цій динамічно змінюваній системі важливо забезпечити стабільність кожної з цих складових окремо. Проте більшість екологічних, економічних і соціальних питань не лише залишаються без вирішення, але й їхня актуальність зростає [17].

1.2. Особливості еколого-економічного менеджменту підприємства

У нинішніх умовах діяльності підприємства абсолютно доцільно мати комплексну та збалансовану систему екологічно-економічного управління. Головна мета цього управління полягає в формуванні набору елементів, які сприяють підтримці балансу підприємства та забезпечують охорону навколишнього середовища. Системний підхід, що аналізує основні елементи та розробляє ефективні стратегії для досягнення визначених цілей, є основоположним у цьому процесі.

Аналіз принципів системного підходу вказує на проблему неоднозначності в структурі елементів управлінської системи. Науковці, які аналізували цю проблему, погоджуються, що управлінська система складається з двох основних підсистем: керуючої (суб'єкт управління) та керованої (об'єкт управління). Кожна підсистема функціонує як незалежна система, яка взаємодіє з іншими компонентами. У складі кожної підсистеми присутні характерні елементи, а керуюча підсистема відповідає за формування управлінських впливів і ухвалення рішень для їх реалізації [38].

Налагодження міжфункціональної взаємодії в системі еколого-економічного менеджменту потребує реалізації класичних функцій менеджменту, а саме планування, організацію, мотивацію та контроль. Зазначені функції реалізуються за умови належної координації між суб'єктом управління еколого-економічного менеджменту та його об'єктом (рис. 1.3). Натомість зворотний зв'язок повинен передбачати проведення оцінки, комплексного аудиту та моніторингу різноманітних аспектів функціонування еколого-економічної системи. Підсумовуючи зазначимо, що обчислення індикаторів стану еколого-економічної безпеки підприємства, здійснення клмпдлаєнсу є головними діями такого роду процесу.

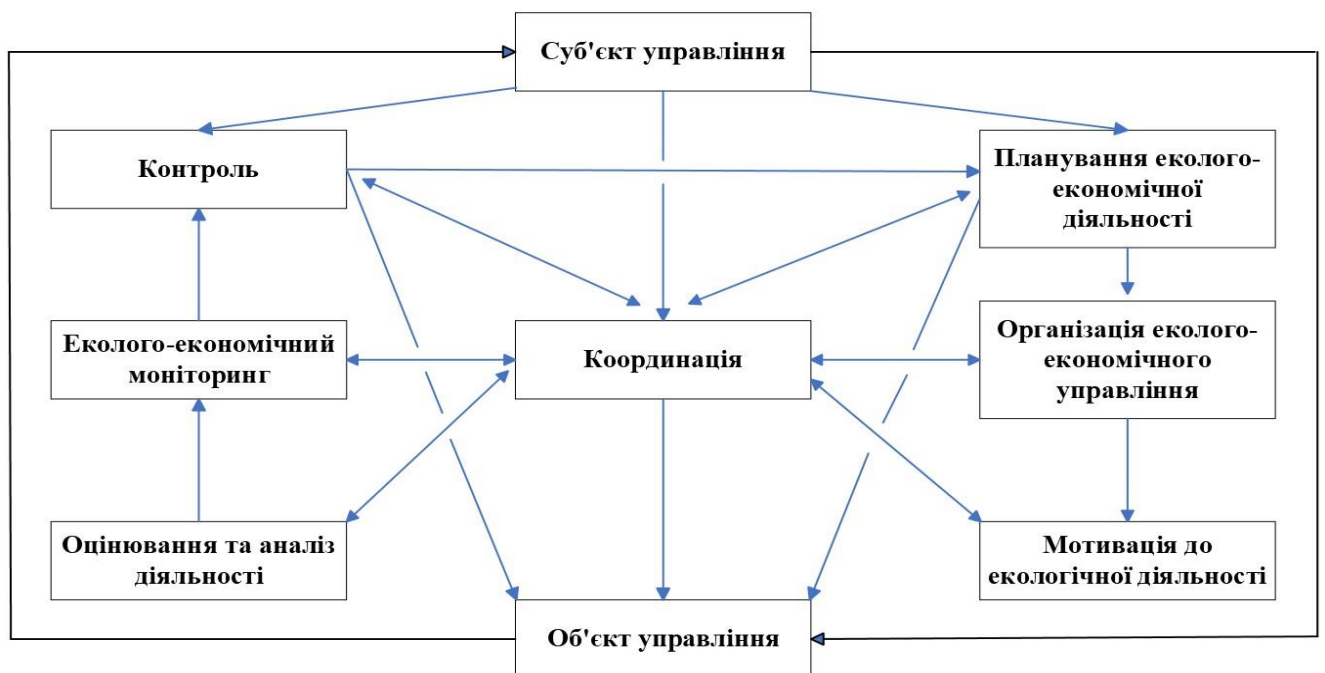

Рис. 1.3. Функції управління в системі еколого-економічного менеджменту

Джерело: сформовано автором на основі [18; 28].

Дієвий механізм системного та стійкого розвитку підприємства в умовах невизначеності та високого рівня ризику повинне передбачати застосування дієвих методів менеджменту, які слід застосовувати протягом усього періоду реалізації управлінських функцій. Управлінський інструментарій складає набір методів, засобів і методів, що застосовуються для накопичення інформації, її аналізування та формування відповідних висновків для системи менеджменту, які, своєю чергою, дають підґрунтя для прийняття зважених та раціональних управлінських рішень. Такого роду інструментарій допомагає також здійснювати оцінку управлінських рішень в ретроспективі та дає змогу запобігати хибним і нераціональним рішенням у майбутньому. Проведемо також більш детальний аналіз, що продемонструє основні складові окреслених інструментів менеджменту для забезпечення стійкого еколого-економічного розвитку, який представимо графічно, на рисунку 1.4.

Усі описані інструменти повинні мати системні характеристики, які відображатимуть «природу» еколого-економічного менеджменту підприємства, базовану на системному підході. За умови реалізації цілей еколого-економічного менеджменту, вплив окреслених заходів на функціонування підприємства є складовою механізму управління стійким розвитком, який функціонує за рахунок налагодження еколого-економічних та соціальних відносин в середині системи – підприємства.

Ключовою проблемою у процесі реалізації стійкого розвитку підприємства є потреба збереження структури менеджменту у незмінному стані. Плином часу окремі компоненти системи менеджменту починають втрачати здатність здійснювати свій функціонал, що, своєю чергою, зумовлює поетапне руйнування структури менеджменту та порушення нормального режиму функціонування підприємства [14]. Враховуючи динамічність та потенційні можливості самопідтримки управлінської системи, важливо організувати структуру так, щоб завжди забезпечувати виконання її завдань і функцій в рамках стратегії стійкого розвитку.

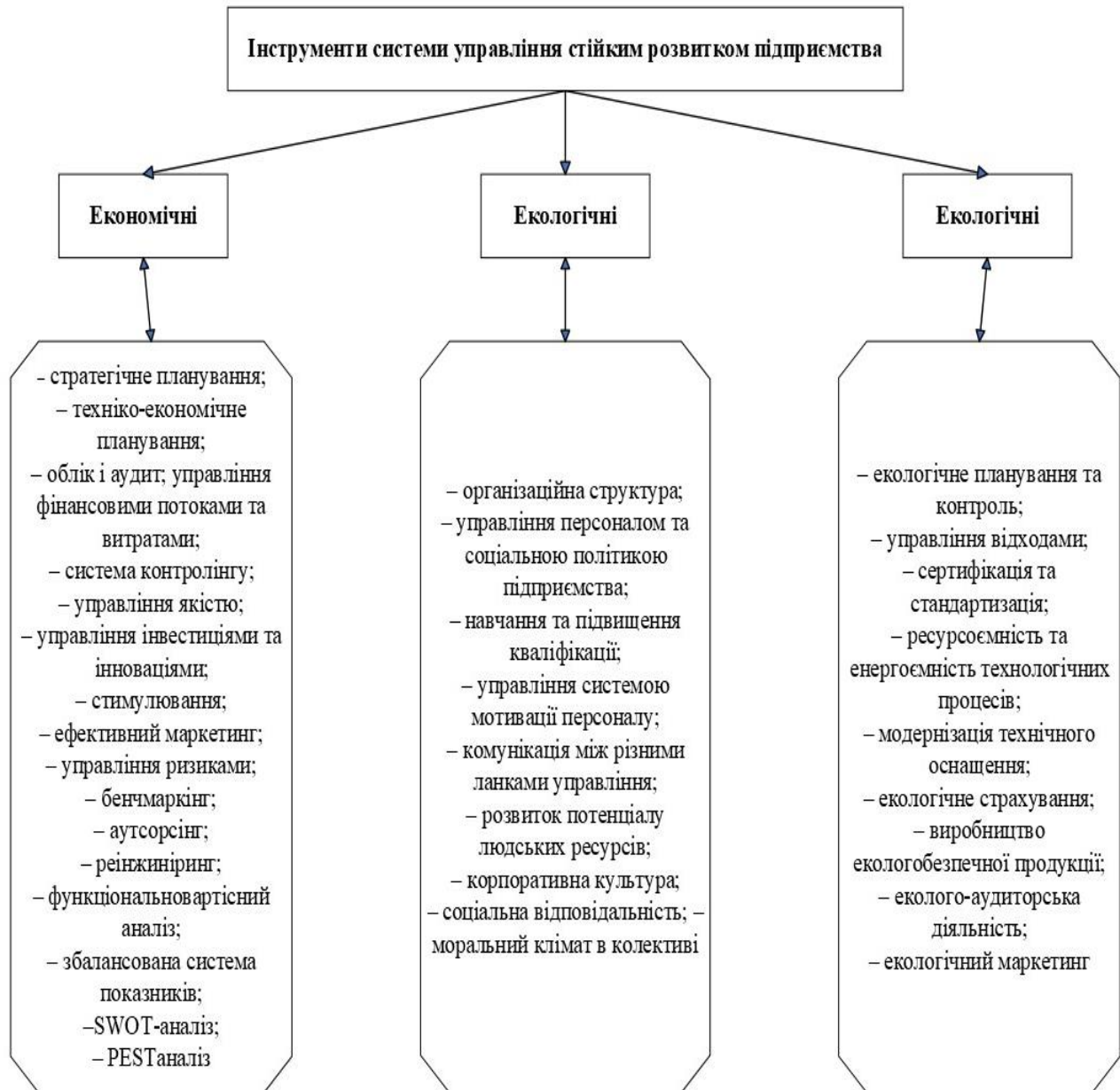

Рис. 1.4. Інструментарій менеджменту для забезпечення стійкого розвитку підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [15].

Розвиток управлінської системи часто не встигає адаптуватися до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі, що може призвести до дисбалансу в самому підприємстві, його відставання від конкурентів та виникнення інших негативних наслідків. Тому система управління сталим розвитком повинна бути сучасною і здатною зберігати гармонію між внутрішньою структурою та змінами у зовнішньому середовищі.

Загалом, зміна управлінського підходу в організації, яка є соціальною системою, демонструє значну різницю між актуальним станом і історичним контекстом. Таким чином, основна риса сучасної управлінської філософії полягає в тому, що управління не тільки враховує, але й враховує різноманітні стани об'єктів, внутрішню активність працівників, автономію команд, різноманіття цілей тощо.

Рис. 1.5. Трансформація змісту концепцій управління підприємством як соціальною організацією

Джерело: сформовано автором на основі [22].

Аналіз підприємства в розрізі його стійкості трактує цей показник як мікроекономічну категорію. Підхід до управління сталим розвитком підприємства сприймає організацію як систему з відкритою структурою, яка підлягає впливу як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Загальний стан підприємства значно залежить від стійкості кожного окремого елемента системи. Відповідно, на рисунку 1.6 представлено алгоритм дій механізму забезпечення сталого розвитку підприємства.

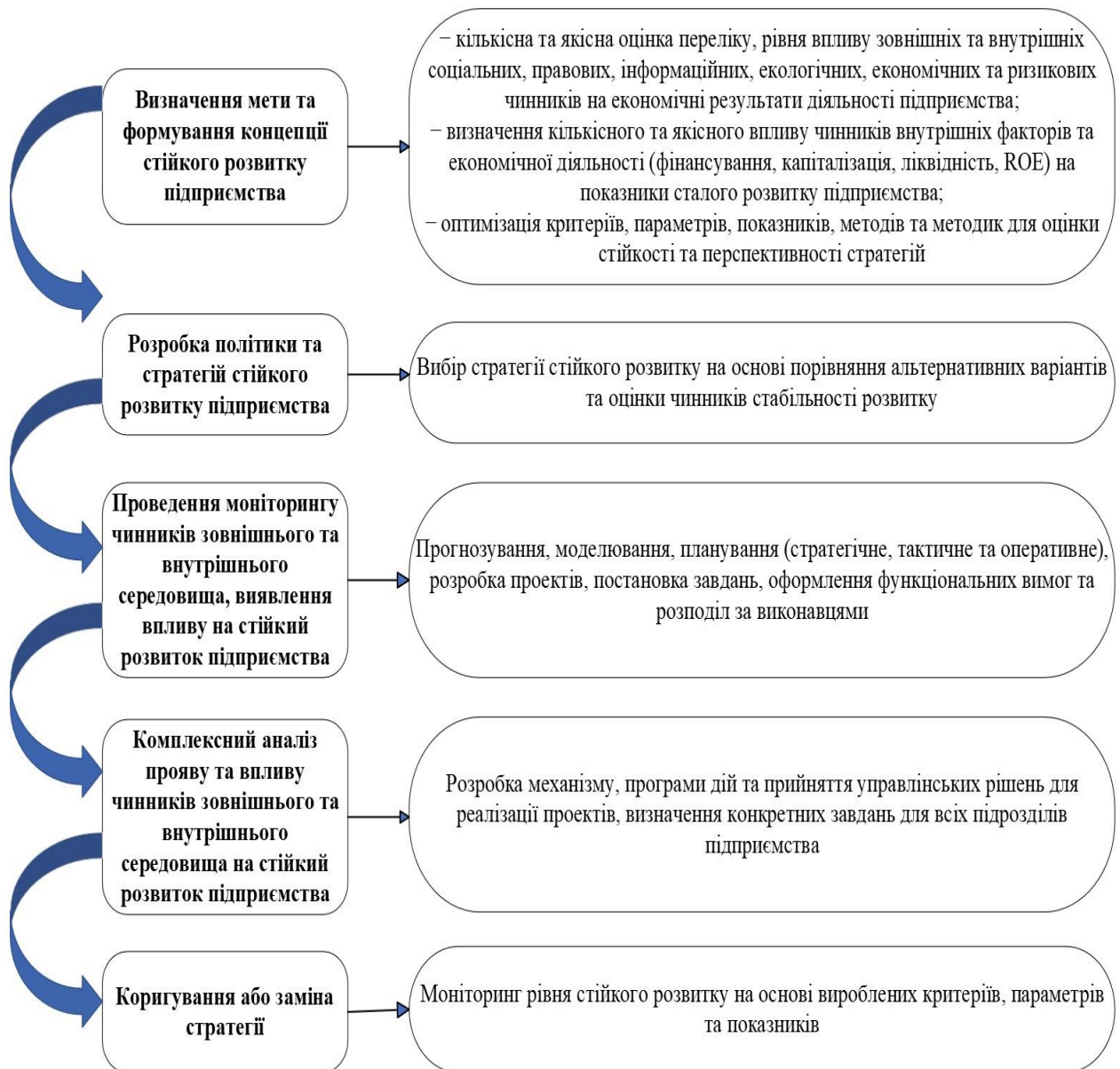

Рис. 1.6. Алгоритм дії механізму забезпечення стійкого розвитку підприємства
Джерело: сформовано автором на основі [37].

Підсумовуючи результати проведеного теоретичного аналізу зазначимо, що мірилом ефективного розвитку та функціонування будь-якого сучасного підприємства є дієва система еколого-економічного менеджменту. Для функціонування такого роду менеджменту, істотним завданням є розробка механізму забезпечення еколого-економічної безпеки підприємства. Формування зазначеного механізму потребує реалізації кількох кроків, реалізація яких сприятиме розвитку підприємства та захисту його інтересів.

1.3. Еколого-економічна безпека підприємства як передумова ефективного розвитку

У процесі реалізації стратегії сталого розвитку економіки держави ключовою залишається національна безпека, яка інтегровано зв'язує екологічну та економічну компоненти розвитку. Економічна безпека стала тісно пов'язаною з екологічним станом. Її забезпечення неможливо відокремити від екологічних засад у сфері виробництва. Саме на підприємствах, як складових національного економічного комплексу, виробнича діяльність набуває значного впливу на всі регіональні підсистеми – економічні, соціальні та екологічні. Тому осмислення концепції розвитку підприємства ґрунтуючись на забезпеченні його еколого-економічної безпеки і її важливості у виробничих процесах набуває особливої актуальності в процесі розробки економічної стратегії країни [5].

Створення великої кількості підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності, поява різноманітних методів конкурентної боротьби, недоліки законодавства та нездатність державних структур забезпечити сприятливі умови для розвитку бізнесу змусили господарюючі суб'єкти зосередитись на питаннях гарантування своєї економічної безпеки.

Сучасні умови ринку значно підсилюють конкуренцію між підприємствами, що безпосередньо впливає на їхній економічний стан і може навіть призвести до банкрутства. Тому на сучасному етапі розвитку підприємств дуже важливим є питання організації управлінських процесів,

спрямованих на запобігання та усунення небезпек і загроз, а також на використання потенційних можливостей підприємств для забезпечення їхньої економічної безпеки та підвищення ефективності роботи в умовах ринку.

Основною метою економічної безпеки підприємства є забезпечення його стабільної та максимально ефективної діяльності в даний час і високого потенціалу розвитку на майбутнє. Серед ключових функціональних цілей економічної безпеки можна виділити [8]:

- гарантоване забезпечення високої фінансової ефективності, стійкості та автономності підприємства;
- досягнення технологічної незалежності та підвищеної конкурентоспроможності технічних можливостей суб'єкта господарювання;
- реалізація ефективного управління, створення оптимальної та дієвої організаційної структури управління;
- розвиток кваліфікації персоналу, підвищення його інтелектуальних здібностей та результативності корпоративної науково-дослідної роботи;
- зведення до мінімуму негативного впливу господарської діяльності на навколишнє середовище;
- правове забезпечення якісного захисту всіх аспектів діяльності підприємства;
- охорона інформаційної сфери, комерційних таємниць та досягнення необхідного рівня інформаційної підтримки для всіх структур підрозділів;
- ефективне управління безпекою персоналу, капіталу, майна та комерційних інтересів підприємства.

Основна мета та функціональні цілі визначають створення необхідних структурних елементів і загальної схеми організації економічної безпеки. Типова структура функціональних компонентів економічної безпеки включає такі елементи [8]:

- фінансова компонента (забезпечення найефективнішого використання корпоративних ресурсів);
- інтелектуальна та кадрова компоненти (збереження і розвиток інтелектуального потенціалу підприємства; ефективне управління кадрами);

- техніко-технологічна компонента (відповідність використовуваних технологій сучасним світовим стандартам для оптимізації ресурсних витрат);
- політико-правова компонента (всебічне правове забезпечення діяльності підприємства, дотримання чинного законодавства);
- інформаційна компонента (ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності);
- екологічна компонента (дотримання екологічних стандартів, зменшення шкоди від забруднення навколишнього середовища);
- силова компонента (гарантування фізичної безпеки працівників, особливо керівництва, і захист майна компанії).

Варто підкреслити, що екологічна безпека є невіддільною складовою економічної безпеки підприємства, особливо актуальною в умовах сучасного розвитку виробництва та технологій. Вирішення питання екологічної безпеки суспільства від діяльності виробничо-комерційних суб'єктів можливе лише шляхом розробки та суворого дотримання національних і міжнародних норм, які регламентують допустимий рівень шкідливих викидів у довкілля, а також відповідність екологічним стандартам продукції, що виробляється. Підприємства навряд чи добровільно здійснюватимуть ці заходи, адже вони вимагають додаткових витрат на спорудження систем очищення та впровадження екологічно чистих технологій. Єдиний фактор, який змушує підприємства до належного екологічного підходу у виробництві, полягає у значних штрафах за недотримання екологічного законодавства.

Сучасні екологічні проблеми створюють загрозу для людства на всіх рівнях, починаючи з місцевого до глобального масштабу. В Україні ці питання стоять особливо гостро через високу концентрацію небезпечних виробництв, значну зміну ландшафтів, неефективне та в багатьох випадках невідновлювальне використання природних ресурсів, а також через нестачу фахівців у сфері екологічної безпеки як у виробничих, так і в контролюючих органах. Зважаючи на це, можна зробити висновок, що екологічна безпека є запорукою економічного зростання підприємства, базуючись на безпечному

використанні як зовнішніх, так і внутрішніх соціально-економічних, природно-ресурсних і мінерально-сировинних можливостей [35].

Дослідження актуальних проблем екологічної безпеки і розробка технічних рішень для зменшення негативного впливу на людей та навколишнє середовище дозволяють зробити такі висновки. Відходи виробництва та споживання створюють істотну регіональну небезпеку. Дослідження в галузі переробки та утилізації відходів у різних господарських комплексах розвиваються недостатньо. У контексті низького рівня використання відходів проблема їх накопичення продовжує посилюватись [9]. У більшості випадків сміттєзвалища не відповідають встановленим стандартам, що призводить до забруднення ґрунтів та вод, як поверхневих, так і підземних. Крім того, існує екологічна небезпека через трансформацію ландшафтів. Особливу загрозу для людини та навколишнього середовища представляють стійкі органічні забруднювачі (СОЗ). Головними джерелами їх появи у природному середовищі є місця зберігання застарілих і заборонених пестицидів, підприємства, що виробляють хлорорганічні сполуки, а також сміттєспалювальні заводи та інші об'єкти, де утворюються діоксини.

Екологічну безпеку слід сприймати як динамічну складову регіональної системи, що гарантує її гармонійний розвиток в умовах захисту від реальних і потенційних антропогенних та природних впливів. Рівень безпеки передусім залежить від ймовірності виникнення небезпек, що вимагає комплексного аналізу умов, які спричиняють екологічні ризики.

З точки зору системного підходу до управління екологічною безпекою, регіон розглядається як комплекс взаємопов'язаних підсистем – природної та соціально-економічної. Природна підсистема є основою для формування небезпеки та середовищем її поширення. Соціально-економічна підсистема містить джерела екологічної небезпеки, такі як об'єкти господарської діяльності і комунікаційні мережі, які здійснюють відповідний вплив на людей, природне середовище та технічні системи.

Факторами, що забезпечують екологічну складову економічної безпеки, є, з одного боку, нормативи максимально допустимих концентрацій шкідливих

речовин, встановлені національним законодавством, а з іншого – оцінка ефективності заходів, спрямованих на підтримку цієї складової.

На основі загальних стратегічних рекомендацій, сформульованих на підприємстві відповідно до результатів аналізу карти оцінки ефективності проведених заходів, готується план дій для розробки екологічної складової економічної безпеки на майбутнє. Цей план є частиною загальної програми, що має на меті досягнення належного рівня економічної безпеки в цілому. Він представляє собою логічну послідовність необхідних заходів, реалізація яких буде здійснюватися у визначеній хронології, з подальшим підрахунком ефективності їхньої практичної реалізації.

Алгоритм забезпечення екологічної складової еколого-економічної безпеки представлено на рисунку 1.7.

Рис. 1.7. Алгоритм забезпечення екологічної складової еколого-економічної безпеки

З точки зору еколого-економіки підприємство є ключовим елементом еколого-економічної системи та суб'єктом еколого-економічних відносин. Цей підхід є необхідним, оскільки вирішення як економічних, так і екологічних проблем у значній мірі залежить від об'єктивних умов, в яких функціонує підприємство, з урахуванням наявності відповідного обладнання, кваліфікованих кадрів, фінансів та ресурсів у всіх аспектах. Управління підприємством як частиною еколого-економічної системи має бути спрямоване на збалансоване вирішення екологічних та економічних завдань, що передбачає оптимальне співвідношення між забезпеченням екологічної безпеки та ефективністю діяльності промислових підприємств [19].

Слід підкреслити, що суть екологічної складової економічної безпеки підприємства полягає у формулюванні рекомендацій щодо оптимізації витрат. Це має на меті забезпечити дотримання екологічних норм у технологічних процесах і продукції при мінімальних витратах, а також зменшити ризик втрат від адміністративних штрафів за забруднення довкілля і втрату ринків у країнах з суворішими нормами екологічного законодавства, ніж ті, яким відповідає продукція даного підприємства.

На противагу традиційним підходам до розуміння місця та ролі еколого-економічної безпеки в управлінських системах, пропонується розширити визначення функціональної сфери інституту еколого-економічної безпеки. Це включає створення надійних умов і гарантій для діяльності господарюючих суб'єктів, а також їхньої спроможності до саморозвитку та самоорганізації.

Таким чином, з урахуванням вищезазначених ідей, можна запропонувати таке визначення: еколого-економічна безпека підприємства – це стабільний і збалансований розвиток підприємства в умовах ефективного управління, що має на меті мінімізувати негативні економічні, екологічні та соціальні наслідки його діяльності як елемента еколого-економічної системи, що проявляється у стійкому зменшенні шкоди довкіллю [15; 20].

Практика економічно розвинених держав свідчить про те, що як держава, так і підприємства мають спільний інтерес у розвитку інституту еколого-економічної безпеки. У соціально орієнтованій ринковій економіці держава

виконує різноманітні функції, метою яких є підтримка ефективного функціонування підприємств. В той же час підприємства серйозно зацікавлені у своїй економічній безпеці, оскільки держава формує законодавчі умови для їх діяльності та узгоджує інтереси економічних суб'єктів, дотримуючись принципів справедливості і ефективності.

Еколого-економічні проблеми, що виникають в процесі діяльності підприємств, можуть бути охарактеризовані як конфлікт між глобальною екологічною кризою та недосконалістю сучасних механізмів забезпечення екологічної безпеки на рівні підприємств. З огляду на реальні напрямки еколого-економічного розвитку в рамках виробничої діяльності підприємств, можемо стверджувати, що мети їх діяльності повинні відповідати екологічним вимогам суспільства та принципам сталого і екологічно безпечного розвитку.

На основі дослідження понять національної, економічної та екологічної безпеки підприємства, було визначено суть еколого-економічної безпеки. Теоретично обґрунтовано, що управління еколого-економічною безпекою підприємства являє собою синергійне поєднання елементів, які впливають на результати екологічної діяльності підприємства, а також на його економічний статус [15].

Отож, розвиток національної економіки можливий лише за умови врахування екологічних вимог і практичного застосування відповідних знань. Це передбачає процес екологізації виробництва, що спрямований на зменшення потреби у використанні природних ресурсів у промисловому виробництві.

Висновки до першого розділу

Проаналізовано теоретичні засади еколого-економічного менеджменту підприємства, що дозволило обґрунтувати важливість стійкого розвитку економічних систем, а відтак формування еколого-економічного менеджменту на рівні підприємства задля забезпечення його еколого-економічної безпеки.

В межах теоретичного аналізу проаналізовано підходи до трактування понять «розвиток підприємства» і з'ясовано, що розвиток підприємства може

відбуватися завдяки інтенсивним кількісним змінам (прогресивний тип), комбінованим якісно-кількісним перетворенням (адаптаційний тип), з урахуванням стратегічних напрямків (трансформаційний тип), або мати вигляд стійкого розвитку.

Виокремлено основні причини неспроможності ринкових механізмів створити умови для сталого розвитку, серед яких: ринки, як системи розподілу, здатні алокувати ресурси, але не мають механізмів контролю за використанням обмежених природних ресурсів; ринкові ціни відображають відносний дефіцит природних ресурсів, тоді як стійкість стосується абсолютного дефіциту, що вказує на фактичні межі видобутку природних ресурсів механізмів контролю за використанням обмежених природних ресурсів; ефективне розподілення ресурсів повинно враховувати потреби всіх зацікавлених сторін, у тому числі потреби майбутніх поколінь механізмів контролю за використанням обмежених природних ресурсів.

Проведено контент-аналіз поняття стійкий розвиток підприємства, в результаті якого визначено категорії, які можна умовно класифікувати таким чином: врахування потреб майбутніх поколінь, оптимізація ресурсного використання, поліпшення якості життя, взаємозв'язок між технологічним прогресом і економічним зростанням, а також охорона навколишнього середовища.

Доведено, що функціонування системи еколого-економічного менеджменту потребує реалізації класичних функцій менеджменту, а саме планування, організацію, мотивацію та контроль. Зазначені функції реалізуються за умови належної координації між суб'єктом управління еколого-економічного менеджменту та його та об'єктом.

Запропоновано алгоритм забезпечення екологічної складової еколого-економічної безпеки підприємства, який передбачає: проведення розрахунку карти ефективності впроваджених заходів для забезпечення екологічної складової економічної безпеки на основі звітних даних про фінансово-господарську діяльність підприємства; аналіз отриманих розрахунків та формулювання рекомендацій для підвищення ефективності запроваджених

заходів; розробку альтернативних сценаріїв виконання запланованих дій; вибір пріоритетного сценарію на основі порівняння розрахунків ефективності запланованих заходів; вибір пріоритетного сценарію на основі порівняння розрахунків ефективності запланованих заходів; практичну реалізацію запланованих заходів у процесі діяльності відповідного господарюючого суб'єкта.

Результати теоретичного аналізу дали змогу визначити суть еколого-економічної безпеки. Обґрунтовано, що управління еколого-економічною безпекою підприємства являє собою синергійне поєднання елементів, які впливають на результати екологічної діяльності підприємства, а також на його економічний статус.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА СОКАЛЬСЬКЕ ДЛГП «ГАЛСІЛЬЛІС» ТА ЙОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Загальна характеристика Сокальське ДЛГП «Галсільліс»

Сокальське дочірнє лісове господарство «Галсільліс» є частиною комунального підприємства «Галсільліс». Наведемо головні характеристики цього підприємства [29]:

- загальна площа: 7337 гектарів;
- чисельність персоналу: 60 осіб;
- основний склад лісу: соснові, вільхові, березові, грабові, дубові та ясеневі породи;
- адміністративний район: Сокальський.

Обране підприємство для проведення аналітичної частини бакалаврської роботи є структурним підрозділом «Галсільліс», територія розташування лісів підприємства охоплює північну частину Львівської області у межах Сокальського району.

Структура лісових масивів Сокальського ДЛГП «Галсільліс» наступна:

- ✓ Сокальське лісництво – площа 3247 га
- ✓ Реклинецьке лісництво - площа 4090 га

Разом: 7337 га, з них покрита лісом площа 6254,4 га.

Сокальське дочірнє підприємство з лісового господарства було створено як міжгосподарський лісгосп у 1978 році на підставі рішення зборів представників колгоспів (протокол № 12 від 23 грудня 1979 року). Метою створення була оптимізація управління лісовим господарством та ефективне використання лісових ресурсів регіону. До складу цього лісгоспу входила асоціація "Універсал". Його структура була сформована на основі лісів 25 колгоспів і територій, що належать Сокальській міській раді [29].

Пізніше, із здобуттям незалежності і становленням держави України, 15 вересня 2000 року, згідно з наказом № 1 від підприємства "Галсільліс",

міжгосподарський лісгосп було перетворено на дочірнє лісогосподарське підприємство. Перше планування лісів у рамках лісгоспу відбулося у 1980 році, а останнє, проведене в 2010 році, виконала Львівська державна лісовпорядна експедиція. За лісорослинним районуванням ця територія належить до зони, де переважають широколистяні ліси Луцько-Волинського округу, у межах Сокальсько-Торчинського району.

Клімат у районі, де розташоване Сокальське ДЛГП «Галсільліс», є помірно-континентальним, з невеликими температурними коливаннями, відсутністю екстремальних морозів, великою кількістю опадів і високою вологістю повітря. Дні з ясною безхмарною погодою тут трапляються рідко. Переважають вітри, що дмуть із заходу та південного заходу. Серед кліматичних чинників, які можуть негативно вплинути на ріст та розвиток деревної і чагарникової рослинності, варто виділити пізні та ранні заморозки, часті сильні дощі, повені, сніголами, буреломи та вітровали.

Загалом клімат у місці розташування лісгоспу сприятливий для успішного росту та розвитку високопродуктивних насаджень, таких як сосна, дуб, ясень, клен, граб, береза, чорна вільха та інші. Щодо фізико-географічного районування, Сокальський лісгосп розташований на Сокальській гряді (Сокальсько-Торчинський район), яка є дещо підвищеною територією, з висотами над рівнем моря від 240 до 260 метрів, розділеною долинами Західного Буга, Ікви, Стиря, а також численними ярами і балками. В долинах річок та у мікропонижених місцевостях присутні болотні ґрунти – іловато-глеєві, торф'яно-глеєві та торф'яні. Ерозійні процеси не мають значного поширення на цій території, хоча в окремих місцях помічено ділянки з проявами ерозії [29].

На території Сокальського ДЛГП «Галсільліс» протікають, більш того, беруть свій початок річки басейну Вісли, такі як Західний Буг, Рата, Солокія, Болотня, Деревнянка, Желдець, Рекленець та ряд інших потоків. Землі Сокальського ДЛГП «Галсільліс» не мають меліоративної мережі. Відсутність системи захисних лісових смуг компенсують ліси Сокальського ДЛГП

«Галсільліс», які забезпечують ґрунтозахисну, протиерозійну та водорегулюючу функції, складаючись приблизно з 400 окремих контурів [29].

Варто зазначити про присутні значні санітарно-гігієнічні й естетичні функції, які виконують ліси лісгоспу. Ці ліси не лише сприяють підвищенню врожайності сільськогосподарських культур, але й служать джерелом ділової деревини та дров для місцевого населення та організацій. Район, де розміщене Сокальське ДЛГП «Галсільліс», є важливим промисловим центром не лише області, а й країни в цілому. Тут активно розвивається вугледобувна галузь, а також є значний розвиток легкої промисловості. Динамічно зростають підприємства з переробки сільськогосподарської продукції.

Відповідно до преїскуранта "Такси на деревину лісових порід, що відпускається на пні, і на живицю", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1997 року № 44, усі ліси Сокальського ДЛГП «Галсільліс» віднесено до першого лісотаксового поясу [29].

Розподіл території лісів підприємства за розрядами ставок збору щодо заготівлі деревини основних лісових порід представлено на рисунку 2.1.

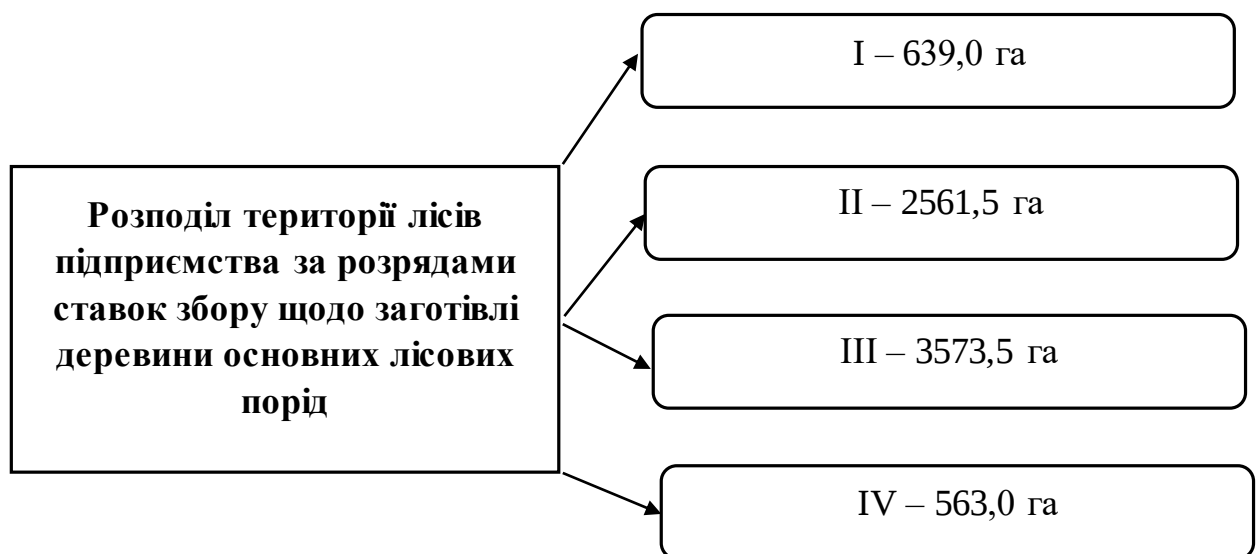

Рис. 2.1. Розподіл території лісів підприємства за розрядами ставок збору щодо заготівлі деревини основних лісових порід

Джерело: сформовано автором на основі [29].

Еко-становище насаджень є задовільним, однак варто зазначити, що в районах, де проходять шахтні виробки, спостерігається осідання ґрунту, що призводить до заболочення територій. Радіоактивне забруднення в зоні лісгоспу не зафіксоване.

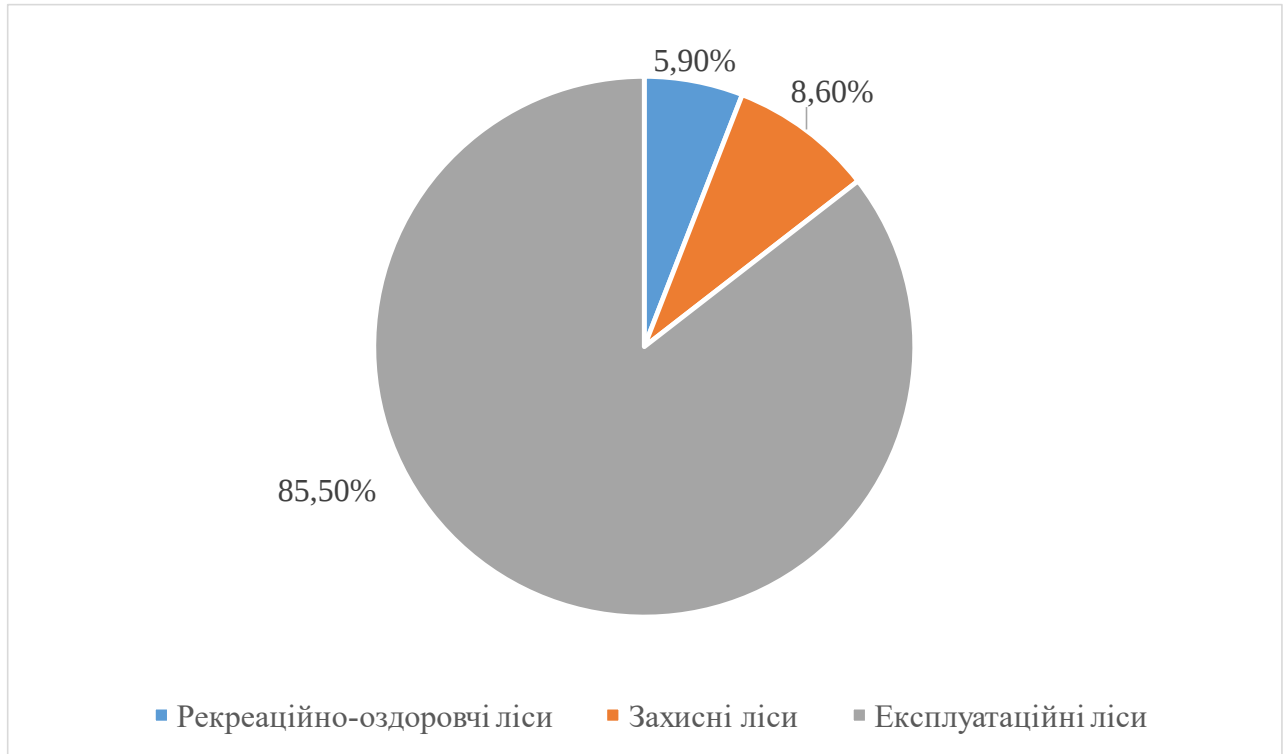

Рис. 2.2. Структура лісів за функціональним призначенням

Джерело: сформовано автором на основі [29].

Варто зауважити, що в середньому величина вкритих лісами площ складає – 64 %. У структурі Сокальського ДЛГП «Галсільліс» функціонує цех переробки лісопродукції, який продукує пиломатеріали із сировини низької якості для задоволення технічних потреб.

Протягом року Сокальське ДЛГП «Галсільліс» заготовляє понад 12 тис. м³ деревини. В розрізі типів деревини ліквідна становить 7,6 тис. м³, відповідно ділова – 1,7 тис. м³.

Структура посадки лісових культур протягом 2024 року представлена графічно, на рисунку 2.3.

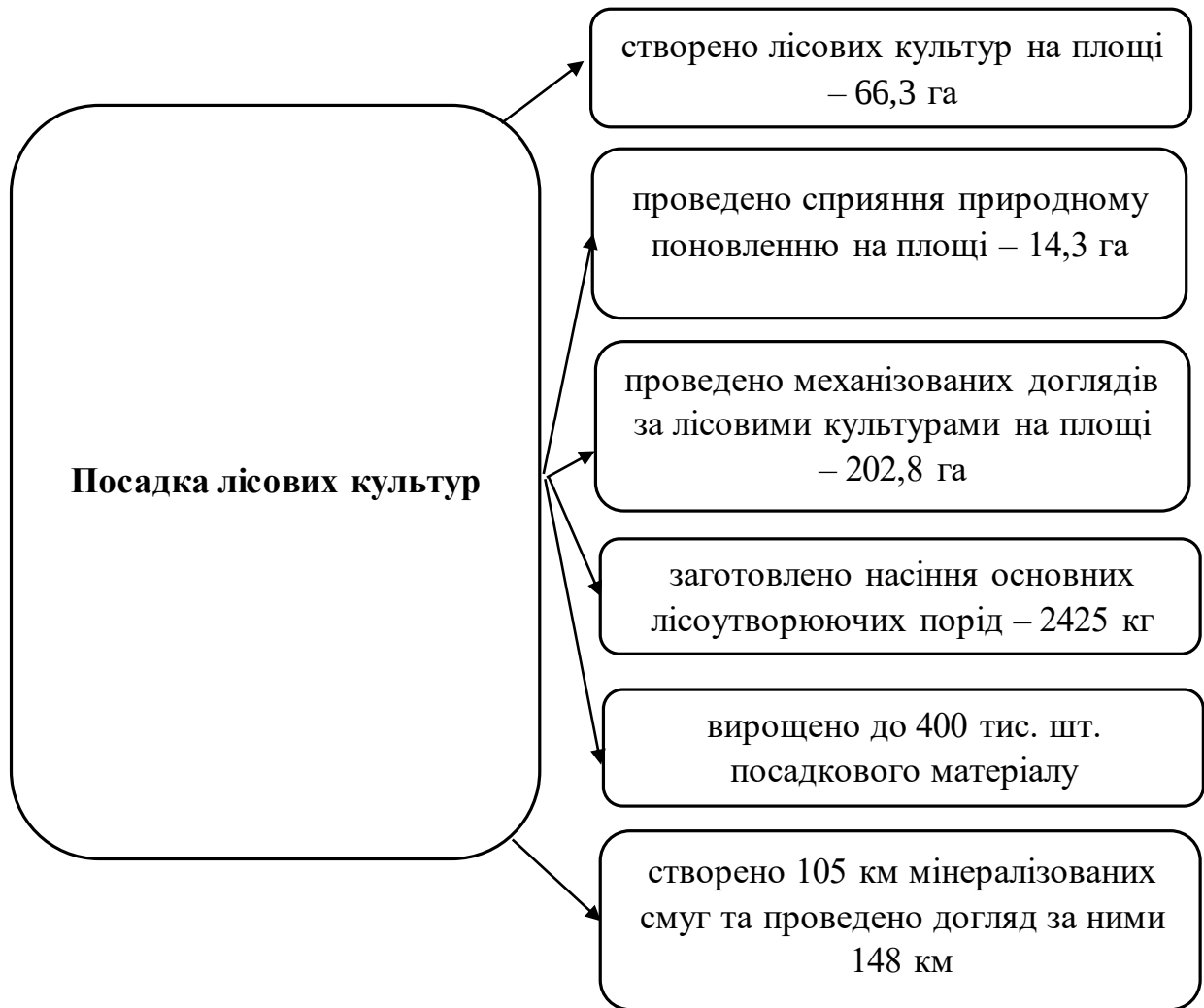

Рис. 2.3. Структура посадки лісових культур

Джерело: сформовано на основі [29].

Вагомого значення підприємство надає процесам екологізації. Зокрема, з моменту реорганізації у 2000 році, було засаджено лісовими культурами понад 220 га земель, які втратили статус земель сільськогосподарського призначення.

Підводячи підсумки проведеної характеристики Сокальського ДЛГП «Галсілля» робимо теоретичне узагальнення, що фізико-географічне розташування лісів підприємства сприяє вирощуванню лісових культур та реалізації лісокористування. Водночас, екологічна ситуація на території лісів підприємства не є задовільною, з причин вагшого антропогенного впливу, зокрема вугільної промисловості.

2.2. Аналіз господарської діяльності Сокальське ДЛГП «Галсільліс»

Здійснимо детальний аналіз господарської діяльності лісогосподарського підприємства під назвою Сокальське ДЛГП «Галсільліс». Таке дослідження дозволить нам оцінити нинішній стан підприємства, виявити його основні слабкості, а також на основі отриманих даних сформулювати ключові напрямки для поліпшення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової безпеки. Розпочнемо з аналізу оборотних активів Сокальського ДЛГП «Галсільліс». Структура активів підприємства свідчить, що 62,3% з них складають оборотні активи. У порівнянні з попереднім роком, їх вартість зросла на 3,22 млн грн, що підвищило їх частку в загальній структурі активів до 32%.

Варто зауважити, що рівень високоліквідних грошових коштів і короткострокових інвестицій у структурі обігових засобів Сокальського ДЛГП «Галсільліс» істотно збільшується більш ніж на 22 %, що в грошовому вимірі дорівнює 160 тис. грн. Якщо не враховувати це зростання, їх частка в загальному обсязі оборотних коштів становитиме 2,0 %, що вказує на певну тенденцію до зниження в порівнянні з попереднім періодом, коли цей показник був 3,5 %.

З іншого боку, дебіторська заборгованість підприємства, яка є менш ліквідним активом, становила 40% від загального обсягу оборотних коштів. До кінця звітного періоду цей показник знизився практично до 27%. Хоча така тенденція не є позитивною, загальне зменшення дебіторської заборгованості сприяє вивільненню «заморожених» активів, які можуть бути використані для інших цілей підприємства, включаючи маркетингові витрати.

Проте велика сума дебіторської заборгованості, що перевищує 3,6 млн грн, становить істотну загрозу для ефективної діяльності підприємства. Незважаючи на це, загальна динаміка дебіторської заборгованості демонструє позитивні тенденції і впродовж розглянутого періоду постійно зменшується. У Сокальському ДЛГП «Галсільліс» спостерігається жорстка вертикаль управління та ієрархія серед управлінських працівників. Загалом, ієрархія

управління є ключовим аспектом у формуванні управлінської структури підприємства.

Зі збільшенням рівня ієрархічності зростає обсяг і складність виконуваних завдань, а також відповідальність, участь у стратегічних рішеннях і доступ до інформації. Директор займає найвищу позицію в управлінській структурі. Середній менеджмент представлено фінансовим директором, директором розвитку та комерційним директором. На нижчому рівні управління працюють операційний директор, головний бухгалтер та інші співробітники. Розподіл управлінських кадрів підприємства за рівнями управління наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Динаміка інтенсивності руху персоналу Сокальського ДЛГП «Галсільліс»

Показник	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт обороту по прийому	0	0	8,9	0	-
Коефіцієнт обороту по вибуттю	8,4	26,8	0	5,1	-
Коефіцієнт необхідного обороту персоналу	0,0	1,8	3,1	6,2	4,1
Коефіцієнт плинності персоналу	4,5	9,8	27	0	5,2

Джерело: розроблено автором на основі [29].

За виконаними розрахунками, коефіцієнт обороту працівників у Сокальському ДЛГП «Галсільліс» становить 0%. Цей показник підтверджує, що протягом зазначеного періоду не було набору нових працівників.

Коефіцієнт обороту працівників, які покидають підприємство, значно зріс протягом досліджуваного періоду. Ця ситуація переважно зумовлена труднощами, які виникли внаслідок коронавірусної кризи, що почалася на початку 2021 року. Подальше зростання цього показника може бути викликане повномасштабною агресією Російської Федерації проти України. На початку 2022 року деякі співробітники були змушені піти з роботи та виїхати з країни.

Динаміка кадрової стабільності на підприємстві свідчить про те, що середня кількість працівників із загальним стажем роботи понад п'ять років становить 75-85%. Ця тенденція є досить характерною для сучасних умов.

Крім того, варто зазначити, що розподіл керівників підприємства за рівнями управління має класичну структуру:

- вищий;
- середній;
- нижчий.

Відсотковий склад керівників у структурі підприємства наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Розподіл керівників Сокальського ДЛГП «Галсільліс»
за рівнями менеджменту

Рівень менеджменту	Чисельність, осіб	Питома вага, %
Вищий	1	6
Середній	4	24
Низовий	12	70
Всього:	17	100

Джерело: розроблено автором на основі [29].

В результаті аналізу було з'ясовано, що більшість керівників належить до нижчого рівня управління, що можна пояснити вертикально інтегрованою структурою управління та особливостями торговельної діяльності підприємства. Зокрема, керівники середнього рівня, відповідальні за функціональну сферу фінансового менеджменту, складають 12% від загальної кількості керівників. Одночасно керівники нижчого рівня займаються передачею управлінських рішень і завдань співробітникам, які їх безпосередньо виконують.

Грунтуючись на результатах здійсненого аналізу робимо висновок, що система управління персоналом має відносно збалансований характер, де керівник економічного відділу відповідає за маркетингові функції. Фактично маркетингові обов'язки виконують співробітники підприємства, переважно з економічного відділу, які, як правило, належать до середнього та, в основному,

нижнього рівнів управління. Загалом, якість та ефективність виконуваних завдань є досить низькими і не приносять значної користі в процесі просування та збуту продукції.

Проведемо також розрахунок показника продуктивності праці на Сокальське ДЛГП «Галсільліс», результати розрахунків представимо у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Динаміка показників продуктивності праці Сокальського ДЛГП
«Галсільліс»

Показник	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Валовий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	42 568	43516	44587	41260	45879
Середньоспискова чисельність персоналу, чол.	78	71	56	61	58
Продуктивність праці персоналу, тис. грн./чол.	545,7	612,9	796,2	736,8	791,0

Джерело: розроблено автором на основі [29].

Таким чином, одним із основних аспектів, що відображає загальний стан підприємства та його управлінської системи, включаючи маркетинг, є показник продуктивності праці. В Україні основними зайняттями є вирощування лісу та заготівля деревини через спеціалізовані та лісогосподарські підприємства. Спочатку ці підприємства, враховуючи особливості своєї продукції (оскільки споживачами є переважно спеціалізовані фірми, а попит на товар частково передбачуваний), не приділяли великої уваги організації збуту та розробці маркетингових стратегій. Проте ситуація змінилася: ринок розширився завдяки численним приватним підприємствам, що призвело до значного зростання попиту на лісову продукцію. Сьогодні дрова, які продаються у великих обсягах (в спеціалізованих магазинах, на автозаправках тощо), дерев'яні заготовки та інші продукти, не виготовлені з дерева, стали дуже популярними. Відповідно, активізація та вдосконалення фінансових стратегій та заходів є важливими напрямками розвитку лісогосподарського підприємства.

Проведемо також аналіз факторів, які «приховують» ефективний розвиток підприємства. Отже, виділимо ключові виклики, з якими стикається підприємство під час реалізації своєї продукції:

- забезпечення необхідного рівня якості товарів;
- конкуренція за місце на зовнішніх ринках;
- оптимізація товарного асортименту;
- ефективне позиціонування продукції на ринку.

В межах нашого дослідження вкрай важливо встановити основні цілі еколого-економічного менеджменту Сокальського ДЛГП «Галсільліс». Серед такого роду цілей:

- сталий розвиток (гарантування раціонального використання лісових ресурсів для збереження екосистем і біорізноманіття на майбутнє);
- оптимізація ресурсів (раціональне управління природними, людськими та фінансовими ресурсами з метою підвищення продуктивності підприємства);
- екологічна безпека (зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, включаючи забруднення, ерозію ґрунту та скорочення площі лісового покриву);
- економічна ефективність (зміцнення фінансової стійкості й прибутковості підприємства через впровадження прогресивних технологій і управлінських методів);
- соціальна відповідальність (співпраця з місцевими громадами задля захисту їхніх інтересів і підтримка розвитку регіону через соціальні ініціативи);
- інновації та технологічний розвиток (впровадження сучасних технологій у лісогосподарстві, які сприяють підвищенню продуктивності та зменшенню витрат);
- навчання і підвищення кваліфікації (розвиток працівників шляхом навчання і підвищення їхньої кваліфікації для забезпечення високого рівня професійної компетентності);

- моніторинг і оцінка (регулярний контроль екологічного стану лісів, оцінка ефективності управлінських дій і корекція стратегій у разі потреби).

Слід відмітити, що продажі продукції лісогосподарських підприємств значною мірою залежать від умов внутрішнього та зовнішнього середовища. Тому в організації «Галсільліс» здійснюється аналіз навколишнього середовища для ефективної адаптації до змін.

Одночасно, збутова діяльність лісогосподарських підприємств, що входять до складу об'єднання «Галсільліс», має істотний вплив на умови та тенденції зовнішнього середовища. Важливо підкреслити, що асортимент продукції цих підприємств обмежується певними категоріями товарів. Асортиментний ряд Сокальського ДЛГП «Галсільліс» представлено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Асортимент експортних поставок лісоматеріалів
за 2023-2024 роки

Назва продукції	Об'єм, м ³ 2023 р.	Об'єм, м ³ 2024 р.	%
Дрова колоті	4972	4 856	97,8
Пиломатеріали твердолистяних порід	983	890	91
Заготовки хвойних порід	15 673	14 685	94
Пиломатеріали хвойних порід	23 919	21 568	90,1
Технологічна тріска	3 795	3 925	103
Всього	49372	45 924	93,0

Джерело: розроблено автором на основі [29].

Підводячи підсумок проведеного аналізу зазначимо, що Сокальське ДЛГП «Галсільліс» реагує на зміни цін під впливом зовнішніх факторів. Щодо цінової політики, підприємство визначає мінімально допустимі рівні для аукціонних продажів своєї продукції. В умовах ринкових умов лісові підприємства змушені підтримувати або підвищувати свою конкурентоспроможність. Поява надмірного попиту, суттєві інфляційні коливання та інші чинники можуть стати причинами зростання цін. Таке підвищення вартості може негативно вплинути

на споживачів та загальну репутацію підприємства в ролі учасника ринку. Тому своєчасне коригування мінімальних цін є важливим для оптимізації виробничо-збутової діяльності лісогосподарського підприємства. Відповідно, особливу увагу слід приділити формуванню еколого-економічного менеджменту на підприємстві аби вчасно реагувати на процеси екологізації та наявні екологічні тренди.

2.3. Характеристика еколого-економічної діяльності Сокальське ДЛГП «Галсільліс»

Запровадження управлінських практик на підприємстві, що ґрунтуються на принципах економічної вигоди та екологічної стійкості, сприяє розвитку екологічних ініціатив в його діяльності. Це не тільки підвищує економічну стійкість, але й посилює екологічну. В результаті, покращуються показники використання природних ресурсів, а також відбуваються процеси збереження, відновлення та поліпшення екологічного середовища. Невідкладність такого підходу визначається як світовими тенденціями, так і сучасними законодавчими та нормативними вимогами, зокрема у контексті підвищення екологічних стандартів і норм для українських підприємств в рамках угоди про асоціацію та статусу «кандидата» на вступ до Європейського Союзу. Отже, реалізація екологічних ініціатив у діяльності підприємства є дієвим засобом для боротьби з глобальними екологічними викликами.

Отже, доцільність впровадження екологічних нововведень в операційний цикл реально функціонуючого підприємства повинна ґрунтуватися на двох ключових аспектах [28]:

- фінансових перевагах для підприємства і його власників, що включає аналіз та визначення терміну окупності інвестицій, загального рівня прибутковості тощо;
- екологічних перевагах, які полягають у зменшенні негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище.

Відповідно до викладених аргументів і заздалегідь проєктованих задач, розробимо алгоритм дослідження показників еколого-економічної безпеки підприємства. На першому етапі здійснимо оцінку рівня екологічної безпеки підприємства Сколівського ДЛГП «Галсільліс» та його вплив на навколишнє середовище. Далі проаналізуємо стан економічної безпеки підприємства. Проміжним підсумком стане розрахунок індексу еколого-економічної безпеки підприємства. Потім запропонуємо заходи для поліпшення еколого-економічної діяльності Сколівського ДЛГП «Галсільліс». Завершимо алгоритм проведенням оцінки доцільності пропонованих заходів, провівши розрахунок загального індексу еколого-економічної безпеки підприємства за аналізований період та проєктне значення індексу після реалізації пропонованих заходів.

Отож, приступимо до реалізації задекларованого алгоритму, розпочавши з першого етапу. Тобто, проведемо розрахунок індексу еколого-економічної безпеки підприємства. Для цього слід використати систему показників представлену на рисунку 2.4.

Рис. 2.4. Система показників еколого-економічної безпеки підприємства

Джерело: сформовано на основі [35].

Для розрахунку індексу еколого-економічної безпеки спочатку проведемо розрахунок розміру загального екологічного збитку, розрахувавши його значення за допомогою формули ($Z_{\text{заг}}$) [35]:

$$Z_{\text{заг}} = Z_{\text{внут}} + Z_{\text{зовн}} \quad (2.1.)$$

де:

$Z_{\text{заг}}$ – розмір сумарного збитку, який спричинило підприємство для довкілля внаслідок ведення господарської діяльності;

$Z_{\text{зовн}}$ – розмір сумарного збитку, який спричинило підприємство для інших підприємств та установ внаслідок ведення господарської діяльності;

$Z_{\text{внут}}$ – розмір сумарного збитку, який спричинено для підприємства та його виробничій інфраструктурі.

Також доцільно розрахувати значення інтегрального показника, який ілюструє розмір завданих збитків та обчислюється за формулою:

$$IV = V_{\text{п}} + V_{\text{ф}} \quad (2.2.)$$

де:

IV – інтегральний вплив;

$V_{\text{п}}$ – потенційний негативний вплив;

$V_{\text{ф}}$ – фактичний негативний вплив.

Деталізуємо процес розрахунку пропонованого показника $V_{\text{ф}}$ (фактичний негативний вплив), який обчислюється за формулою:

$$V_{\text{ф}} = Z_{\text{заг}} + Z_{\text{зовн}} = Z_{\text{зовн}} + Z_{\text{внут}} + V_{\text{зовн}} \quad (2.3.)$$

де:

$Z_{\text{зовн}}$ – розмір сумарного збитку, заподіяного підприємствам чи установам тощо);

$Z_{\text{внут}}$ – розмір сумарного збитку, завданого довкіллю та виробничій інфраструктурі підприємства;

$V_{\text{зовн}}$ – розмір сумарного збитку, які отримала підприємство в результаті дії певного роду чинників.

Відповідно, величина негативного впливу чинників може бути обчислена за умови використання формулою:

$$V_{\pi} = \sum_{i=1}^m P_{ei} Z_i \quad (2.4)$$

де:

V_{π} – розмір потенційного негативного впливу;

P_{ei} – ймовірність прояву негативного чинника;

Z_i – потенційний збиток в результаті прояву негативного чинника;

m – загальна кількість ризикових чинників.

Таким чином, розмір сумарного впливу на довкілля обчислюється за формулою:

$$B_i = Z_{\text{зовн}} + Z_{\text{внут}} + V_{\text{зовн}} + \sum_{i=1}^m P_{ei} Z_i \quad (2.5)$$

Більш того, загальний рівень еколого-економічної безпеки підприємства можна обчислити використавши формулу:

$$I_{\text{еб}} = \frac{\text{ПР}}{B_i} \quad (2.6)$$

де:

ПР – валовий прибуток підприємства.

Проведемо розрахунок окреслених індикаторів. Отримані результати представимо у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Результати розрахунку інтегрального індексу екологічної безпеки
Сколівського ДЛГП «Галсільліс»

Показники	Роки			
	2021	2022	2023	2024
Індекс відновлення ресурсів	0,71	0,68	0,59	0,76
Індекс використання ресурсів	0,72	0,74	0,69	0,68
Індекс природоохоронної діяльності	0,62	0,59	0,61	0,63
Сумарний індекс екологічної безпеки	2,05	2,01	1,89	2,07
Інтегральний індекс екологічної безпеки	0,68	0,67	0,63	0,69

Джерело: розроблено автором.

Результати обчислення інтегрального індексу екологічної безпеки Сколівського ДЛГП «Галсільліс» має спадну динаміку протягом 2021-2023 рр. протягом 2023-2024 простежується його зростання на 9,5 %. Наступним етапом нашого аналізу стане обчислення показника – інтегральний індекс еколого-економічної безпеки підприємства. Методика його розрахунку передбачає розрахунок інтегральних індексів екологічної та економічної безпеки та їх сумування. Результати розрахунків інтегрального індексу еколого-економічної безпеки представимо у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Результат розрахунку інтегральних безпекових індексів
Сколівського ДЛГП «Галсільліс»

Показники	Роки			
	2021	2022	2023	2024
Інтегральний індекс економічної безпеки	0,71	0,66	0,69	0,68
Інтегральний індекс екологічної безпеки	0,68	0,67	0,63	0,69
Інтегральний індекс еколого-економічної безпеки	1,39	1,33	1,32	1,41

Джерело: розроблено автором.

Як видно з результатів розрахунку, інтегральний індекс еколого-економічної безпеки Сокальського ДЛГП «Галсільліс» демонструє спадну динаміку протягом 2021-2023 рр. та зростання на 6,8 % протягом 2023-2024 рр. для формування пропозицій щодо удосконалення еколого-економічного менеджменту підприємства варто з'ясувати, які саме складові впливають на

рівень еколого-економічної безпеки аби визначити загальний вектор покращення еколого-економічного менеджменту спрямованого на усунення проблемних аспектів діяльності Сколівського ДЛГП «Галсільліс». Для цього скористаємось методом кореляційного аналізу, розрахувавши коефіцієнти кореляції для визначення впливу зміни показників – інтегральний індекс економічної безпеки та інтегральний індекс екологічної безпеки на сумарний індекс еколого-економічної безпеки. З'ясувавши, який показник має найбільший вплив визначимо, які конкретні складові впливають на інтегральні індекси. Результати кореляційного аналізу представимо у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7.

Результати кореляційного аналізу

Показники	Коефіцієнти кореляції
<i>Інтегральний індекс еколого-економічної безпеки</i>	
Інтегральний індекс економічної безпеки	0,874
Інтегральний індекс екологічної безпеки	0,986
<i>Інтегральний індекс екологічної безпеки</i>	
Індекс відновлення ресурсів	0,486
Індекс використання ресурсів	0,691
Індекс природоохоронної діяльності	0,865

Джерело: розраховано автором.

З результатів розрахунку бачимо, що індекс екологічної безпеки має вагомий вплив на сумарний індекс еколого-економічної безпеки. Відповідно проведено розрахунок факторів впливу на екологічну безпеку підприємства, в результаті чого з'ясовано, що найбільший вплив має показник – індекс природоохоронної діяльності – коефіцієнт кореляції – 0,865.

Результати аналізу засвідчили, що інтегральний індекс еколого-економічної безпеки має спадну динаміку та незначне зростання у 2024. Кореляційний аналіз продемонстрував, що вагомий вплив на його зміну має інтегральний показник екологічної безпеки. Більш того, проведений кореляційний аналіз дав змогу стверджувати, що найбільший вплив на індекс

екологічної безпеки має показник – індекс природоохоронної діяльності – коефіцієнт кореляції.

2.4. Пропозиції щодо удосконалення системи еколого-економічного менеджменту Сокальського ДЛГП «Галсільліс»

Менеджмент лісогосподарського підприємства, заснований на екологічно-економічних принципах, має враховувати інтереси майбутніх поколінь, спираючись на нові технології, інноваційні рішення та соціально-економічні потреби. Ця концепція підкреслює складність таких перетворень та їх інтегративний характер, акцентуючи на необхідності стратегічного підходу в розробці управлінських рішень для досягнення сталого розвитку підприємства. [26].

Сучасні лісогосподарські підприємства, зокрема Сокальське ДЛГП «Галсільліс», змушені адаптуватися до змін, що підштовхує їх до значних коригувань у стратегічних планах розвитку для забезпечення стійких конкурентних переваг у швидко змінюваному ринковому середовищі. Основними напрямками еколого-економічного менеджменту, визначеними в результаті теоретичного дослідження, є закріплення позицій на внутрішньому ринку та розробка інноваційних методів лісокористування через реалізацію еко-інновацій [26].

В сучасних умовах стан навколишнього середовища є основним чинником конкурентоспроможності підприємств у лісовій промисловості. Вивчаючи чинні екологічні норми ЄС, сертифікацію виробництв відповідно до міжнародних стандартів та стратегію розвитку компаній, можна зробити висновок, що ініціативи щодо екологізації їхньої діяльності, як правило, є результатом самостійних дій керівництва, а не прямим регуляторним впливом з боку державних органів або місцевих громад.

Варто зауважити, що реалізація еколого-економічного менеджменту на лісогосподарському підприємстві є можливою за умови запровадження відповідної стратегії менеджментом підприємства.

Отже, впровадження системи еколого-економічного менеджменту в лісогосподарських підприємствах спрямоване на формування моделі господарювання, що відповідає б сучасним критеріям підвищення виробничої ефективності при водночас зменшенні тиску на навколишнє середовище. Для реалізації еколого-економічного менеджменту на підприємстві ми пропонуємо алгоритм, який базується на поєднанні організаційних, виробничих та інформаційних аспектів розвитку компанії, враховуючи її ресурсні можливості та екологічний вплив.

Пропозиції для удосконалення еколого-економічного менеджменту підприємства гуртуватимуться на результатах проведеного аналізу. Більш того, у попередньому розділі обґрунтовано доцільність формування вектору еколого-економічного менеджменту підприємства ґрунтуючись на протидії виявленим загрозам та формування основних напрямів такого роду діяльності з огляду на забезпечення еколого-економічної безпеки підприємства. Отож, у попередньому розділі встановлено рівень кореляційного зв'язку, що дозволяє зробити висновок про вагомий вплив природоохоронної діяльності на загальний рівень еколого-економічної безпеки підприємства. Відповідно, рекомендації стосуватимуться удосконалення природоохоронної діяльності Сокальського ДЛГП «Галсільліс». Таким чином, ключовими заходами для покращення еколого-економічної безпеки є ініціативи щодо екологізації діяльності підприємства, які можуть охоплювати різні екологічні інновації. Загалом, ми вважаємо, що доцільно реалізовувати заходи екологізації діяльності Сокальського ДЛГП «Галсільліс», зокрема в сфері лісозаготівлі. Що стосується вибраного напрямку, необхідно зазначити, що процес лісозаготівлі, а також використовуване обладнання, є вкрай застарілими та малоефективними. Поряд з цим їхній вплив на навколишнє середовище є досить негативним.

Перелік пропонованих заходів, які ґрунтуються на проведеному кореляційному аналізі представимо у таблиці 2.8.

Рекомендації щодо удосконалення еколого-економічного менеджменту
шляхом покращення природоохоронної діяльності

№	Напрямок удосконалення	Заходи
1	Оцінка екологічного впливу	Регулярно проводити оцінку екологічного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище
2	Впровадження еко-стандартів	Прийняти принципи сталого управління лісами, такі як FSC або PEFC
3	Використання екологічних технологій	Впроваджувати новітні технології для обробки лісоматеріалів, які мінімізують відходи та знижують екологічний слід
4	Навчання працівників	Постійно навчати працівників природоохоронним практикам та принципам екологічного менеджменту
5	Співпраця з екологічними організаціями	Налагодити партнерські відносини з природоохоронними організаціями для обміну досвідом і ресурсами
6	Створення екомаркетингу	Розвивати брендинг природи та екологічно чистої продукції для залучення споживачів, які цінують екологічну відповідальність
7	Регулярний моніторинг	Запровадити системи моніторингу екологічного здоров'я лісів
8	Реалізація програм відновлення	Розробляти програми з відновлення пошкоджених лісів та запроваджувати посадки нових дерев
9	Зменшення вуглецевого сліду	Впроваджувати заходи щодо зниження викидів, пов'язаних з лісгосподарською діяльністю
10	Підвищення екологічної ефективності лісозаготівельних операцій	Впровадження лісозаготівельних комбайнів «Харвестер» та «Форвардер»
11	Створення інноваційних фінансових моделей	Розробити фінансові механізми, які стимулюють інвестиції в екологічні проекти
12	Лісові пожежі	Формування протипожежних мінералізованих смуг, що сприятиме локалізації зони пожежі та сприятиме недопущенню масштабних пожеж. Організація інструктажів з пожежної безпеки, які проводитимуть для школярів та місцевого населення.

Джерело: сформовано автором.

Завершальним етапом нашого дослідження стане визначення ефективності пропонованих заходів. Для цього розрахуємо проєктне значення інтегрального індексу еколого-економічної безпеки Сокальського ДЛГП «Галсільліс». Результати розрахунків представимо у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Результати розрахунку інтегрального індексу екологічної безпеки
Сколівського ДЛГП «Галсільліс»

Показники	Період		
	Звітний	Проектний	Ефект
Індекс відновлення ресурсів	0,76	0,79	+0,3
Індекс використання ресурсів	0,68	0,78	+0,1
Індекс природоохоронної діяльності	0,63	0,82	+0,19
Сумарний індекс екологічної безпеки	2,07	2,41	+0,34
Інтегральний індекс екологічної безпеки	0,69	0,80	+0,11
Інтегральний індекс економічної безпеки	0,68	0,71	+0,03
Інтегральний індекс еколого-економічної безпеки	1,41	1,51	+0,1

Джерело: розроблено автором.

Відтак, проєктні результати дають змогу стверджувати про доцільність пропонованих заходів, оскільки результати засвідчують про потенційне зростання усіх показників, а відтак й інтегрального показника еколого-економічної безпеки підприємства на 0,1.

Висновки до другого розділу

Проведено загальну характеристику Сокальське ДЛГП «Галсільліс» та встановлено, що фізико-географічне розташування лісів підприємства сприяє вирощуванню лісових культур та реалізації лісокористування. Водночас, екологічна ситуація на території лісів підприємства не є задовільною, з причин вагомого антропогенного впливу, зокрема вугільної промисловості.

Здійснено детальний аналіз господарської діяльності лісогосподарського підприємства під назвою Сокальське ДЛГП «Галсільліс» в результаті чого встановлено, що Сокальське ДЛГП «Галсільліс» реагує на кон'юнктурні зміни під впливом зовнішніх факторів тому своєчасне коригування вектору еколого-економічного менеджменту на підприємстві дасть змогу ефективно реагувати на виклики і загрози та забезпечить його стійкий розвиток.

Для оцінки системи еколого-економічного менеджменту запропоновано систему показників, яка містить показники: загальний екологічний збиток; оцінка величини завданих збитків; фактичний негативний вплив на довкілля; потенційний негативний вплив на довкілля; інтегральний показник екологічної безпеки; інтегральний показник економічної безпеки та інтегральний показник еколого-економічної безпеки підприємства.

Результати розрахунків інтегрального індексу екологічної безпеки Сколівського ДЛГП «Галсільліс» продемонстрували спадну динаміку протягом 2021-2023 рр., натомість у 2024 р. простежується його зростання на 9,5 %. Результати розрахунку інтегрального індексу еколого-економічної безпеки Сокальського ДЛГП «Галсільліс» також продемонстрував спадну динаміку протягом 2021-2023 рр. та зростання на 6,8 % у 2024 р. З метою формування пропозицій щодо удосконалення еколого-економічного менеджменту підприємства з'ясовано, які саме складові впливають на рівень еколого-економічної безпеки за допомогою методу кореляційного аналізу. В результаті чого встановлено, що найбільший вплив має показник – індекс природоохоронної діяльності – коефіцієнт кореляції – 0,865.

Запропоновано підхід до формування пропозицій удосконалення еколого-економічного менеджменту підприємства, який ґрунтуватиметься на результатах аналітичних розрахунків. Більш того, обґрунтовано доцільність формування вектору еколого-економічного менеджменту підприємства на основі протидії виявленим загрозам. Відповідно, рекомендації стосуватимуться удосконалення природоохоронної діяльності Сокальського ДЛГП «Галсільліс».

Запропоновано перелік заходів, для протидії виявленим загрозам, що сприятиме удосконаленню еколого-економічного менеджменту підприємства, а

саме: регулярно проводити оцінку екологічного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище; прийняти принципи сталого управління лісами, такі як FSC або PEFC; налагодити партнерські відносини з природоохоронними організаціями для обміну досвідом і ресурсами; запровадити системи моніторингу екологічного здоров'я лісів; розробляти програми з відновлення пошкоджених лісів та запроваджувати посадки нових дерев; перейти на використання сучасних лісозаготівельних комбайнів «Харвестер» та «Форвардер»; формувати протипожежні мінералізовані смуги, що сприятиме локалізації зони пожежі та сприятиме недопущенню масштабних пожеж.

На основі рекомендацій щодо удосконалення еколого-економічного менеджменту Сколівського ДЛГП «Галсільліс» здійснено розрахунок проєктного значення інтегрального індексу еколого-економічної безпеки аби визначити ефективність заходів. Загалом, проєктні заходи є доцільними, оскільки прогнозується потенційне зростання усіх показників, а відтак й інтегрального показника еколого-економічної безпеки підприємства на 0,1.

ВИСНОВКИ

Встановлено, що сучасні підприємства повинні виходити за межі звичайних економічних цілей і звертати увагу на екологічні аспекти своєї діяльності, щоб забезпечити довготривалу стабільність у бізнесі. З'ясовано, що ігнорування екологічної відповідальності може призвести до значних втрат у майбутньому, тому важливою стає адаптація концепції сталого розвитку і «зеленої» економіки.

Доведено, що перетворення теоретичних аспектів стійкого розвитку в конкретні інструменти управління економічною діяльністю є критично важливим завданням. Це включає глибоке розуміння сутності термінів, таких як "стійкий розвиток" та "довготривалий розвиток", які слід розглядати в контексті гармонії інтересів теперішніх і майбутніх поколінь.

Сформовано уявлення про те, що сучасний бізнес повинен враховувати не лише економічні, але й екологічні та соціальні аспекти на різних рівнях – від мікро до макро. Це допомагає у вирішенні конфліктів між економічними підсистемами та екосистемами, сприяючи стабільному прогресу.

Розроблено методологію, яка передбачає системний підхід до управління підприємством, з урахуванням інноваційних стратегій, що інтегрують екологічні та економічні цілі. Відзначено необхідність створення збалансованої системи екологічно-економічного управління, що враховує ресурсні обмеження і стимулює якісну трансформацію підприємства.

Обґрунтовано, що наявність дієвої системи еколого-економічного менеджменту є ключовим критерієм ефективного розвитку підприємства. Така система має забезпечити охорону навколишнього середовища та підтримку балансу ресурсів, що є основою реального прогресу і конкурентоспроможності.

Результати теоретичного аналізу підкреслили, що для забезпечення стійкого розвитку та економічної безпеки підприємствам важливо реалізувати інтегровані управлінські стратегії, які акцентують на збереженні ресурсів, екологічній відповідальності та захисті інтересів як теперішніх, так і майбутніх поколінь.

Встановлено, що Сокальське ДЛГП «Галсільліс», будучи частиною комунального підприємства «Галсільліс», характеризується значними ресурсними можливостями, серед яких загальною площею в 7337 гектарів лісів і чисельністю персоналу в 60 осіб. З'ясовано, що підприємство успішно функціонує у сприятливих кліматичних умовах, проте стикається з екологічними викликами через антропогенний вплив, зокрема вугільної промисловості.

Доведено, що структура управлінських кадрів підприємства має класичну ієрархію з домінуванням нижчих рівнів управління, що може впливати на оперативність прийняття рішень. Сформовано розуміння, що продуктивність праці є критичним показником, який демонструє тенденцію до зростання, але потребує подальшого вдосконалення для підвищення загальної ефективності.

Розроблено пропозиції щодо удосконалення системи еколого-економічного менеджменту, які засновані на впровадженні екологічних інновацій та підвищенні ефективності природоохоронної діяльності. Зокрема, вони передбачають оцінку екологічного впливу, впровадження новітніх технологій, навчання працівників екологічному менеджменту та співпрацю з природоохоронними організаціями.

Результати кореляційного аналізу підтвердили вагомість екологічної складової для загальної безпеки підприємства, підкресливши, що показник індексу природоохоронної діяльності має найзначніший вплив на загальний рівень еколого-економічної безпеки.

Розроблено набір рекомендацій для протидії виявленим загрозам, що покращить еколого-економічне управління підприємством. До них належать: регулярна оцінка екологічних впливів діяльності підприємства; впровадження принципів сталого лісового управління, як-от FSC або PEFC; встановлення партнерства з природоохоронними організаціями для обміну досвідом та ресурсами; впровадження систем моніторингу екологічного стану лісових масивів; програми відновлення пошкоджених лісів і посадки нових дерев; перехід до сучасних лісозаготівельних комбайнів, таких як «Харвестер» та

«Форвардер»; і створення протипожежних мінералізованих смуг для локалізації пожеж та запобігання їх поширенню.

Завдяки зазначеним пропозиціям проєктний показник інтегрального індексу еколого-економічної безпеки демонструє потенційне зростання на 0,1, що свідчить про доцільність реалізації запропонованих заходів, спрямованих на зміцнення стійкості та конкурентоспроможності підприємства, а також на покращення його екологічної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hnylytska L., Franchuk V., Melnyk S., Nakonechna N., Leskiv H., & Hobela V. (2022). Security-oriented model of business risk assessment. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(45), 202–210. <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4938>
2. Hobela V., Huzenko I., Blaga N. Determining ecological threats to the state's economy. *Znanstvena misel journal*.2021. № 60. Vol. 1. Pp. 13–18. <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4118>
3. Hobela, V., Blikhar, M., Syrovackyi, V., Maraieva, U., & Dudiuk, V. (2021). Economic and legal measures for ensuring the economy greening in the post-pandemic period. *Amazonia Investiga*, 10 (44), 252-260. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37850>
4. Антоненко І. Я. Еколого-економічні пріоритети модернізації лісоресурсного комплексу України: макроекономічні важелі / за ред. Б. М. Данилишина. Київ : КУТЕП-Інформ, 2008. 359 с.
5. Артющок В. С. Критерії відповідності діяльності лісогосподарських підприємств стратегічній цілі в умовах сталого розвитку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер : Економіка. 2012. Вип. 19. С. 95–98.
6. Барібіна Я. О. Управління стійким розвитком в умовах невизначеності. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки*. 2017. № 3. С. 74–79.
7. Буринська, О. І. Еволюція концепції сталого розвитку як головної парадигми нового тисячоліття. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 7 Ч. 1. С. 57–60.
8. Вергун А. М., Савченко М. М., Тарасенко І. О. Діагностика рівня фінансово-економічної безпеки підприємства URL : [file:///C:/Users/Іринка/Downloads/ 14296481272184.pdf](file:///C:/Users/Іринка/Downloads/14296481272184.pdf).

9. Вергун А. М., Тарасенко І. О. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2014. № 2. С. 207–218.
10. Верхоглядова Н., Іванов С., Герасимова О., Щеглова О. Управління потенціалом підприємства : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Маковецький, 2013. 360 с.
11. Волощук Л. О. Концептуальні засади управління економічно-безпечним інноваційним розвитком промислового підприємства та формування його аналітичних інструментів. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 1 (17). С. 234–241.
12. Герасимова О. Л., Каширнікова І. О., Спірідонова К. О. Стійкий розвиток підприємства з урахуванням нової парадигми управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 2 (19). С. 126–130.
13. Гобела В. В. Економіко-безпекова екологізація: теорія і практика : монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
14. Демиденко Л. М. Концептуальні підходи до забезпечення стійкого розвитку підприємства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2013. С. 92–96.
15. Довбуш В. І., Бабій К. О. Управління стійким розвитком підприємства в умовах турбулентного середовища. *Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа "Студентські підприємницькі ініціативи"* : матеріали V Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (3 грудня 2020 р., м. Київ). Київ : КНУТД, 2020. С. 122–127.
16. Дудюк В. С., Гобела В. В. Теоретичні підходи до визначення поняття екологічної безпеки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. № 25.5. С. 130–135.
17. Жавнерчик О. В. Безпека економіко-екологічної трансформації системи земельних відносин. *Вісник Одеського державного екологічного університету*. 2012. Вип. 13. С. 62–71.

18. Замула І. В., Давидова І. В., Кірейцева Г. В., Корбут М. Б., Травін В. В. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект : навчальний посібник. Житомир : ЖДТУ, 2017. 200 с.
19. Капелюшна Т. В. Підхід до оцінки ефективності механізму управління підприємством в контексті сталого розвитку. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 2. С. 62–68.
20. Карпук А., Шестак М. Еколого-економічна ефективність лісокористування: напрями та механізми підвищення. *Економіка природокористування і охорони довкілля*. 2015. С. 165–172.
21. Касич А. О., Бурківська В. А. Імплементация цілей стійкого розвитку в практику управління підприємствами у сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 16, Ч. 1. С. 135–139.
22. Коленда Н. В. Соціо-еколого-економічна безпека та її вплив на відтворення населення : монографія / Н. В. Коленда, Л. М. Черчик, О. Ю. Гаврилюк. Луцьк : Терен, 2013. 264 с.
23. Колесніков А. П. Засади механізму забезпечення стійкого розвитку підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 3(41). С. 97–100.
24. Костіна О. М., Козлова І. М. Стратегічні аспекти забезпечення стійкого розвитку промислових підприємств. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Том 30 (69). № 3 С. 90–96.
25. Лазоренко Т., Шолом І. Теоретичні засади концепції управління стійким розвитком підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2020. №6(67). С. 175–184.
26. Лісова політика: теорія і практика : монографія / І. М. Синякевич, І. П. Соловій, О. В. Врублевська та ін.; за ред. проф. І. М. Синякевича. Львів : ЛА «Піраміда», 2008. 612 с.
27. Малик І. П., Каракаш Ю. А. Основні інструменти для забезпечення стійкого розвитку підприємства. *Сучасні підходи до управління*

- підприємством*: збірник тех. доповідей. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видво «Політехніка», 2018. С. 99.
28. Мельник Л. Г. Екологічна економіка : Підручник. Суми: Університетська книга, 2012. 346 с.
 29. Сокальське ДЛГП «Галсільліс». Оpendатабот – веб-сайт. URL: <https://opendatabot.ua/c/30953917>
 30. Піщур Я. С., Гобела В. В. Теоретико-методологічний аналіз процесу формування оптимальної системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. *Науковий вісник ЛьвДУВС*. 2018. №1. С. 227–235.
 31. Припотень В. Ю. Еколого-економічна безпека підприємства : монографія. Луганськ : Янтар, 2010. 244 с.
 32. Середюк Ю. М., Хринюк О. С. Управління підприємствами на засадах сталого розвитку з метою забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9588>.
 33. Скопенко Н. С., Когут О. О. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення стійкого розвитку підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/7.pdf.
 34. Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (40). № 6. С. 136–141.
 35. Фещенко О. Л. Методика оцінки еколого-економічної безпеки на рівні підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. URL: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=4802>.
 36. Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. *Проблеми економіки*. 2018, № 1 (35), С. 265–273.
 37. Чайківський І. А. Механізми забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка*. 2014. № 6. С. 108–114.

38. Черчик А. Чинники еколого-економічної безпеки підприємства. Економічні інновації : зб. наук. праць. 2017. Випуск № 63. С. 275–280.
39. Шашина М. В., Мосійчук Д. О. Параметричні характеристики сталого розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10049>.
40. Яковенко Я. Ю. Концепція управління стійким розвитком підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 36. С. 75–81.